УНИВЕРСИТЕТ
по Архитектура, Строителство и Геодезия
1046 София, бул. „Хр.Смирненски" № 1
Регистрационен индекс и дата
748 / 27.11.2025

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р арх. Валери Иванов
катедра „Градоустройство", Архитектурен факултет, УАСГ

Относно: Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „ДОКТОР" по професионално направление 5.7. „Архитектура, строителство и геодезия", научна специалност/докторска програма: „Териториално, ландшафтно устройство и градоустройство".

Автор на дисертационния труд: ас. арх. Атанас Василев – докторант в задочна форма на обучение към катедра „Градоустройство", отчислен с право на защита със Заповед № 490/11.07.2025 г. на Ректора на УАСГ.

Тема на дисертационния труд: „Индустриални паркове в Р. България – урбанистични аспекти".

Основание за изготвяне на рецензията: Заповед № 842/10.11.2025 г. на Ректора на УАСГ за назначаване на Научно жури и решение на първото заседание на Научното жури проведено на 11.11.2025 г.

ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ТРУДА

Дисертационният труд сдържа 242 страници, от които 183 страници са основен текст. Включени са 48 фигури, 29 таблици и 3 приложения. В библиографската справка са посочени 47 източника на кирилица, 35 източника на латиница, 23 нормативни и стратегически документа, 27 електронни ресурса.

АКТУАЛНОСТТА НА ИЗСЛЕДВАНЕТО се определя от няколко основни фактора:

- Налагащата се значима трансформация на българската индустрия поради настъпилите след 1989 година радикални промени в социално-икономическия и политически модел в развитието на страната.
- Необходимостта от качествено усъвършенстване и развитие на законовата и нормативна рамка регламентиращи развитието на индустриалната база в България;
- Потребността от теоретично и практическо изясняване на Индустриалните паркове като нова форма за организация на индустриалното производство с оглед целесъобразната им и ефективна териториална локализация.
- Съществуващият сериозен дисбаланс в регионалното социално-икономическо развитие /вкл. индустриалното/ на страната, в преодоляването на който Индустриалните паркове могат да се превърнат в решаващ фактор.

Особено важно е да подчертаем, че аргументирайки актуалността на разглеждания проблем авторът дава професионално убедителни отговори на следните особено важни въпроси свързани с Индустриалните паркове:

- Същност, характеристики, значимост.
- Съвременни специфики.
- Актуални проблеми и перспективи в развитието им.

Аргументирано формулираните от автора **цел, задачи, обект, предмет и научна теза** експонират значимия му научен и творчески потенциал и изясняват основните акценти в дисертацията:

- Формулиране на урбанистични постановки за оптимална локализация на Индустриалните паркове като значим фактор в стратегическото производствено, технологично, социално, икономическо и урбанистично развитие на страната и регионите.
- Структуриране на характеристиките на съвременните производствени зони вкл. Индустриалните паркове и техните технологични, архитектурно-функционални, социално-икономически и урбанистични специфики.
- Формулиране на аргументирани предложения за усъвършенстване на действащата у нас нормативна база.
- Апробация на резултатите от труда в конкретни практически условия при изградени и функциониращи Индустриални паркове или такива в процес на реализация.

Приложените класически **методи на изследване** – анализ и синтез са избрани правилно, обосновано и логично в съответствие с формулираните цел, задачи, обект, предмет и научна теза. Проведени са аргументирано и последователно в труда.

Заслужава положителна оценка **графичното представяне** на целеполагането на труда и изпълнението му в съответните раздели от структурата му.

СЪДЪРЖАНИЕ НА ТРУДА

Дисертационният труд включва: Въведение, пет глави, Заключение, Библиография и три приложения.

Въведението представя основите на изследването като формулира различни аспекти на актуалността на разглеждания проблем, целта, задачите, приложените методи на работа, обект, предмет и научна теза.

В главата **„Теоретични аспекти“** обстойно, задълбочено и компетентно са изследвани:

- Същността, характеристиките, класификацията, социално-икономическата обусловеност на Индустриалните паркове. Особено стойностни според мен, са оригиналната трактовка за индустриалните паркове и аргументирането на необходимостта от тях в условията на българската социално-икономическа реалност;
- Взаимното влияние между индустриалните паркове и урбанизираните структури като са изведени верни изводи за значимостта на Индустриалните паркове за устойчивото и балансирано регионално развитие.

- Основните изисквания за целесъобразната локализация на Индустриалните паркове аргументирани и систематизирани в 5 главни групи.
- Индустриалните паркове като модерно проявление на съвременните производствени територии. Структурирани са техните функционални специфики, актуалните тенденции в развитието им, принципите за планиране и проектиране, стратегическото им значение за регионалното социално-икономическо развитие и за бъдещето на производствените дейности в национален мащаб.

В главата **„Индустриализация – исторически преглед през фокуса на индустриалните революции“** обстойно, комплексно и задълбочено са изследвани процесите, етапите, закономерностите на индустриализацията в исторически план. Структурирани са няколко основни периода – до Първата световна война, между двете световни войни, 1945 год. – 2000 год., като главните характеристики на индустриализацията са обвързани със закономерностите и спецификите на индустриалните революции. Направени са анализи, съпоставки и са формулирани изводи относно развитието на индустриалните процеси у нас за съответните периоди.

В главата **„Съвременно състояние на индустриалните паркове“** са проведени изследвания в две основни направления:

- България:
- Анализирана е нормативната уредба, стратегическите документи, свързани с Индустриалните паркове и насърчаване на инвестициите в индустриалното развитие, като е обснован основният извод, че нормативната уредба е значим модерен фактор регламентиращ и стимулиращ планирането и изграждането на Индустриални паркове като условие за растеж на икономиката и устойчиво социално-икономическо регионално и национално развитие.
- Извършено е комплексно изследване на Индустриалните паркове вписани в електронния регистър на страната по различни критерии. Изследването е с особено висока ценност поради факта, че за пръв път в българската теория и практика се извършва подробна каталогизация на индустриалните паркове.

- Чужбина:
- Проучени са Индустриалните политики в държави със сходни на българските социално-икономически условия като база за разработване на авторовите предложения.
- Анализирани са конкретни обекти като се обосновава значимата роля на тяхната локализация.

Главата **„Градоустройствена концепция за локализация на Индустриален парк“** ще разгледам в 3 аспекта, които според мен са с основна приносна стойност в труда.

При разработването на концепцията е приложен прецизен и адекватен на проблема **научен подход**, който включва:

- Постановка с формулирани основания, цел, задачи, обхват, принципи;
- Анализ на комплекса от фактори, които влияят върху развитието на индустриалните паркове и тяхната локализация у нас;
- Инструментариум включващ теоретични модели и методика за оценка на локализацията и реализацията на Индустриалните паркове. Методиката е обоснована теоретично и съдържа критерии за оценка и метод за прилагане. Критериите са разпределени в шест водещи направления, методиката оценява критериите в количествен и качествен аспект.

Резултатът е една ясна, обоснована и приложима **система за оценка**, която освен високата си теоретична стойност позволява и обективно практическо използване.

Предложени са **механизми и интегриране на концепцията в управленските подходи** при планиране и изграждане на индустриални паркове. Посочени са потенциалните ползватели на авторовите идеи: експерти, бизнес, държавен сектор, местни управленски структури, гражданско общество.

В главата **„Апробация на метода за оценка“** авторовата концепция е приложена за две групи Индустриални паркове – функциониращи и в процес на реализация. Резултатите от извършеното оценяване са безспорно доказателство, че разработената концепция е обективна, комплексна, прецизна и е сериозна теоретична и практическа база за оптимални управленски решения.

В **Заключението** са обобщени проведените изследвания, структурирани са резултатите, изведени са приносите групирани като научно-теоретични и научно-приложни, посочени са възможностите, които предоставя трудът за по-нататъшни проучвания в разглежданата област.

В **Приложения** са структурирани и изследвани примери от българската чуждестранната практика, изброени са фигурите и таблиците включени в труда.

ПРИНОСИ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Формулираните в заключителната част приноси са логичен резултат от креативната, аргументирана и многопластова научна дейност на автора представена в дисертацията. Особено стойностни в теоретичен и приложен аспект, според мен са следните приноси:

- Градоустройствената концепция за локализацията на Индустриалните паркове, която методически е структурирана на особено високо теоретично ниво като включва: постановка, анализ, инструментариум с теоретични модели и методи на оценка на локализацията, информирано управленско решение.

- Теоретичната постановка, в която е обосновано оригинално определение за Индустриални паркове, изведени са основните им характеристики като съвременни производствени зони и са посочени водещите изисквания за оптималната им локализация.
- Структурираната своеобразна каталогизация на Индустриалните паркове у нас на базата на комплексен анализ на собственост, разположение, терени, размери, устройствени режими на териториите и пр.
- Обоснованата важност и значимост на Индустриалните паркове за балансираното и устойчиво развитие на производствените дейности на регионално и национално ниво.
- Успешната апробация на концепцията за изградени или в строеж Индустриални паркове у нас, която е реално доказателство за нейната практическа приложимост.

Особено достойнство на труда е богатото илюстриране и онагледяване вкл. с подходящи графики и блок-схеми не само на изследваните практики, но и на авторовите разсъждения, анализи, приложени подходи, изводи, обосновки и предложения.

С дисертационния си труд авторът аргументирано заявява своя изследователски интерес, професионален капацитет и креативни възможности в една значима, отговорна и перспективна област свързана с условията за локализацията на Индустриалните паркове.

Компетентното и аргументирано формулиране и експониране на приносите в труда генерират извода, че те са безспорно резултат от личните авторови изследвания, анализи, обобщения.

Приносите могат да бъдат свързани със следните аспекти на научната дейност – новост за науката, обогатяване на съществуващи знания, приложение на теоретични достижения в практиката.

Авторефератът последователно, логично и прецизно следва структурата на труда и представя убедително неговото съдържание. И в него авторът проявява характерната си иновативност и го представя като относително самостоятелен документ с допълнителна редакция, собствена номерация на фигури, таблици и библиография.

Научните изяви на автора свързани с дисертацията – научни публикации – 2 бр. демонстрират неговите професионални качества, значимия му личен принос в постигнатите резултати, задълбочените и комплексни познания по изследваната проблематика.

ПРЕПОРЪКИ КЪМ ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Към разглеждания дисертационен труд ще формулирам известни препоръки, които според мен, биха били креативно полезни при по-нататъшни научни изследвания на автора, както и при реалната приложимост на резултатите от дисертацията.

- Да публикува труда след известна редакция с оглед по-прагматичното му ориентиране към професионалната и управленската практика.
- Да изведе обоснованите си идеи за усъвършенстване на нормативната база като конкретни предложения към съответните законови документи.
- В последващи научни изследвания, за които авторът безспорно има капацитет да развие концепцията си с оглед прилагане и при други функционални териториални зони или обекти.

Посочените препоръки са и израз на убеждението, че научно-изследователските и творческо-проектантските дейности на автора тепърва ще се разширяват, развиват и усъвършенстват.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд изпълнява коректно, стриктно и професионално изискванията на действащите у нас нормативни документи свързани с обучението в докторантура, както и съответните условия формулирани в правилниците на УАСГ.

Безспорно това е труд, който достойно представя автора, неговия научен ръководител и катедрата пред архитектурната научно-изследвателска и творческо-проектантска общност.

Изложените в настоящата рецензия анализи, обобщения и оценки, формулираните препоръки и изводи ми дават всички необходими основания с убеденост да предложа на настоящото авторитетно Научно жури да присъди на автора на разглеждания дисертационен труд ас. арх. Атанас Василев образователната и научна степен „ДОКТОР“

25.11.2025 г.
гр. София

Член на Научното жури и
автор на рецензията:
(проф. д-р арх. Валери Иванов)